

El gambit del diable i altres relats

Iàkov Braun

Els ulls

No els vaig veure, però és que ells mateixos tampoc no es veien. La veritat no va deixar de ser veritat per culpa d'això.

M'ho va explicar la meva dona. No, no m'ho va explicar: va venir corrent, tota vermella i atabalada, les paraules se li embolicaven de l'emoció, s'abraonaven unes sobre les altres, però no n'hi havia prou i llavors els braços fendien l'aire, com els d'un nedador inexpert.

Era un dia festiu, de juliol, un dia festiu que somreia amb reflexos de sol. Ella els havia vistos, però els devia haver vistos d'una manera emboirada, perquè tenia els ulls massa esbatanats i, a més a més, humits.

Les mans provaven inútilment d'ajudar les seves paraules i li queien als genolls, impotents. Es desesperaven, les mans: no podien ajudar la llengua.

—Ells... ja caminen —va dir la meva dona—. Duen mocadors blancs. Van tots mudats. Tots solemnes. Van agafats de la mà, deu a cada rengle. Els tramvies s'han aturat. Tothom els ha deixat pas. Els cotxes sembla que s'hagin quedat immòbils... Sents les trompetes? Que havies sentit mai una música tan alegre?

I era veritat que no l'havia sentida. Trompetes, trompetes, unes trompetes que jugaven amb l'or i que dansaven i ballaven en l'aire. No, no havia sentit mai abans una música tan infantilment alegre. Les trompetes, amb les galtes de coure inflades, deixaven anar un riure viu i sorollós. Els reflexos de sol saltaven de les trompetes i feien pessigolles a orelles, ulls i galtes. I encara un altre so, humit, lleuger i enamorat, molt tènue, molt de noieta i molt ingenu s'envolà i s'escampà com una font d'esquitxos harmoniosos dins les orelles admirades dels homes...

—Qui són?

—Després... —continuà la meva dona, ofegant-se i sense escoltar-me—. Van cap al moll. Van cap al vaixell amb farcells, motxilles i acordions a l'esquena... a passejar... No ho entenc: d'on han tret tanta alegria, tant de sol... Que potser ja hi veuen? Que potser s'han tornat vidents?

—Però que qui són? —vaig preguntar, completament estupefacte.

—Són... són els cecs...

—Els cecs? —em vaig asseure al llit. Sense saber per què els ulls se'm van encegar, em picaven.

—Sí, els cecs... De la cooperativa El treballador cec. Fan raspalls, maletes, cistells. Avui tenen festa. I tots, la cooperativa sencera, dues-centes persones van en manifestació cap al moll... Al capdavant hi ha els trompeters, cecs també... Hauries de veure aquests joves, aquestes velletes que somriuen amb mocadors al cap, aquests vells amb barbes platejades i una dignitat de criatura a les espatlles i al caminar. I la seguretat! El més meravellós, el més fabulós de tot és la seva seguretat. I caminen fent saltirons, deu a cada rengle, pel mig del carrer i saben que tota la ciutat s'apartarà i els deixarà pas, a ells, els cecs afortunats... Sincerament, els envejo! Tanta alegria només hauria d'existir entre els qui recuperen la vista...

Haig de reconèixer que no vaig seguir escoltant. Pensava que una marxa com aquella només podia passar a casa nostra... Però també haig de reconèixer que no vaig poder acabar el meu pensament. No vaig poder per la música, perquè la música inundava la ciutat, perquè les trompetes, les trompetes de coure ballaven en l'aire i potser també perquè l'emoció se m'havia ficat a la gola i em pessigolleva i m'encegava els ulls.

No els vaig veure, però és que ells mateixos tampoc no es veien. Com és, doncs, que encara avui els tinc davant dels ulls?

Com és que encara avui els veig al vaixell, en una clariana a prop del Volga; com és que sento i que veig com ballen a la riba, que en sento les veus infantils de vidents, unes veus de gent submergida fins més amunt dels ulls en l'alegria del descans, en l'alegria d'una vida nova?

3 de juliol de 1936

Iàkov Braun. El gambit del diable i altres relats. Edicions de 1984, Barcelona 2010.[p. 171-173]
Traducido por Miquel Cabal Guarro